

מסורת הש"ס

רש"י

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן פה.

עין מושפט
גר מצוה

נא א מ"י פ"ו מה'ל
נדרים הל"ו טושי"ג
יב ב"י רב ע"פ ח'
זכ"ה שם ופי' מה'ל
זכ"ה ומתנה הל"ד
פנת לר"ן רמב וע"פ פ'ג
טושי"ג שם וטושי"ג הל"ע
פ"ה ט"ה פ"ה ח':

תוספות

בב"י דעה שאלו
יודע שהחבר
אלו וטומא לוי בר מידע
הוא שא"ל יוכל לראות אם
פירי עמו אם לא לחיל
רבי מאיר בטר המשפטיה
דקרא כמו במתנותיו לחבר
לא קראת כלן כיום שמש
והפירוש ה"א וטומא שא"ל
יכול להפיר: וז"ל אמרת
ט"י, אלא שפע מיה' בלא
ראות לרבות את הסומא
דשפטיה הוא לרבות דודאי
למשפטיה לא שמשמע
[הכ"ז ופי' פ"ה זה לא
גרסין מה שיש מקצת
ספרים והוא מענינה
דקרא ושפע ישיה וי"ט
דלא גרסין: הרי"ד חתני
ט"י נתינין לך במתנה.
ואע"פ דנתיב הוא דכבר
אין זה אלא גרסא בנתיב
דמתן (לע"ד ד' ט"ז), וזו
אשמו ויב"י: לא שאל
דאמר לה מה שאת טעמך
ולא וטומא נחוך פ"ך. דלא
היחא המתנה שלה לכל דבר
הילכך אם אמר לה ע"מ
שאין לבעלך רשות בהם
לא קנה בעל אלא אמר
לה מה שחברי עש' קני
יתרון בעל ופי' הרי אמר
לה על מנת שאין לבעלך
רשות בהם לא אמר (לה)
כלום דוד אשך כד בעלה
דמיא שנתנו לה לפי
כל מה שחברך קנאשם
בעל אלא כי אמר לה
מה שאת טעמך ונתנת
לפיך דמתנה לא היא
במתנה לא לחברין דאשך
כד בעלה ופיר' דהלכה
כר"ב לגבי שמואל קנאשם
כאשפירי והלכה כרבי מאיר
דבר קאי טומיה הארמי
בפי' דקדושין (דף ג'):
ד"ה וד"ה:

כדמתיב ואשך יבא את רעהו כיצד יבא את רעהו
ע"פ שאל ראהו ששם הוא על ידי שמישה ידע שהוא לשם וינמא
דחייב גלות להכי אלתרין קרא בלא ראות פרט לקומא דלוי חייב
גלות: ורבי מאיר אומר בלא ראות לרבות את הסומא. שגולה
דהא אית רואה והיינו דליתרין קרא
לרבות מי שהוא בלא ראות (א) בלא
ראית העין דלא אמר מקצת ידעיה
בכלל ידעיה וינמא דהואיל ומקצת
ידעיה לאו בכלל ידעיה לא היא גולה
להכי אלתרין לן ריבויא דקרא
לחייבו גלות וקשיא דר"מ אדר"מ
בדמתי' קאמר רבי מאיר מקצת
ידעיה בכלל ידעיה ולא יפיר והכא
קאמר לה לא אמרין מקצת ידעיה
בכלל ידעיה: אמר רבא לא קשיא
הכא מענינה דקרא. גבי רואה
לאו במקצת ידעיה (א) בכלל ידעיה
פליגי אלא מתייבא דקרא דדייק
הכי: רבי יסודה סבר כל דבר
מישל ליער הוא. כל מי שיכול
ליכנס ליער גולה ואפי' סומא שנשמע
וחתא בלא ראות דלא אלתרין די
הכי דמתרבי מכלל ראות מתרבי
נמי מיער והי רבו אחר רבו ואין
רבו אחר רבו אלא למעט וכלל
ראות ממעט לקומא: כל דבר מידע
הוא. כלומר כל שיש לו ידעיה
כשורק אכן להיכן נפלת וטומא לאו

תורה אור השלם

1. ואשך יבא את רעהו
בידע לחטב עצים ונדרה
יד בנדרן לרבות העץ
ונשל הרצל מן העץ
ומקצי את רעהו ונתן
הוא נקט אל אחת
העצים וקאליה וק'
דבימי ט"ה

הגרות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה ר"מ וט'
לרבו מי שהוא בלא ראות
העין דלא אחר מקצת
ידעיה לאו בכל ידעיה
ומתא וכו' ולא בכל ידעיה
לא היא גולה וכו' מקצת
ידעיה ככלל ידעיה ולא
יפיר וכו' בכל ידעיה כ"ל
ומתא בלא ראות נפקת
היכא: (א) ד"ה אמר רבא
וכי' בכל ידעיה פליגי אלא
בדוקיא קרא: (א) ר"ה
לא ט"י וכו' פ"ג דחנתו
מותר הנאה:

גלוין הש"ס

בהר"ן ד"ה תורה וכו'
בירקמה פסיקתיה וע"פ
מתוס' ט"ז:

הגרות מור"ב

גרשבורג
[א] בהר"ן ד"ה וטומא ט'
וכן שמואל מתלפף החס
בפרק אלו הן הגולין, ג"כ
ע"י פטר חמשה שיטות
מחזקי ריבויא למתנת
ט' ע"כ ותפן סומת
הר"ן נתיב דר' סנייא
מהמתלפפות היא:

פירוש הרא"ש

וסעתי הבא סעניניה
דקרא ב'. כלומר לעולם
ר"מ אית ביה משפטיה
דקרא ופי' לא כתיב אלא
בלא ראות היה ממשע
סומא אלא משום דכתיב
מרי מיעטי מרבה סומא

כדמתיב ואשך יבא את רעהו כיצד יבא את רעהו
ע"פ שאל ראהו ששם הוא על ידי שמישה ידע שהוא לשם וינמא
דחייב גלות להכי אלתרין קרא בלא ראות פרט לקומא דלוי חייב
גלות: ורבי מאיר אומר בלא ראות לרבות את הסומא. שגולה
דהא אית רואה והיינו דליתרין קרא
לרבות מי שהוא בלא ראות (א) בלא
ראית העין דלא אמר מקצת ידעיה
בכלל ידעיה וינמא דהואיל ומקצת
ידעיה לאו בכלל ידעיה לא היא גולה
להכי אלתרין לן ריבויא דקרא
לחייבו גלות וקשיא דר"מ אדר"מ
בדמתי' קאמר רבי מאיר מקצת
ידעיה בכלל ידעיה ולא יפיר והכא
קאמר לה לא אמרין מקצת ידעיה
בכלל ידעיה: אמר רבא לא קשיא
הכא מענינה דקרא. גבי רואה
לאו במקצת ידעיה (א) בכלל ידעיה
פליגי אלא מתייבא דקרא דדייק
הכי: רבי יסודה סבר כל דבר
מישל ליער הוא. כל מי שיכול
ליכנס ליער גולה ואפי' סומא שנשמע
וחתא בלא ראות דלא אלתרין די
הכי דמתרבי מכלל ראות מתרבי
נמי מיער והי רבו אחר רבו ואין
רבו אחר רבו אלא למעט וכלל
ראות ממעט לקומא: כל דבר מידע
הוא. כלומר כל שיש לו ידעיה
כשורק אכן להיכן נפלת וטומא לאו

זר מידע הוא: ופי' אמרם בלא ראות
מיעוט אחר מיעוט מכני דעת ובלא ראות ואין מיעוט אחר מיעוט
אלא לרבות וחתא בלא ראות ומרבה סומא: ג' לא שנו.
וחתא בלא ראות מדרג הנאה ממנו אלא לחמר לה
בענין זה אין לך רשות בהן אלא מה שאת טעמך ונתנת למתן
פין דכיון דאמר לה הכי לא קנה בעל ויכול ליהנות מהן דמשל
אשמו הוא אוכל: אלא אמר לה מה ששרטי עשי כפן. אע"ג
דאמר לה שאין לבעלך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב
דיד אשה כד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן
לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן: ושמואל (אומר אטילין)
אמר לה מה ששרטי כו'. קסבר לא אמרין די אשה כד בעלה:
כמאן

לה הבעל מוזנות הקאובין לה וזמנא והומירה אין לו לבעל בנות מותר כלום וכדאמר בפרק מי שאלמר הריני נזיר (גו"ר דף כד): *בדקמלה
מעיסקה כל שכן בזונה אחר שאין לו לבעל שום זכות בנות המוזנות הקאובין לה משום הכי חני והוא רואה לתת לבתו מעות שהיו מזויין
להוציא אותן בחפזיה וכו' ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא בפ' חוקת הבתים (א) דאמרין התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא
זה הנה מהחמי שהדירו הנאה לפיכך נזיר שיאמר לה הכי המעות האלו נתונים לך במתנה ובלבד שלא יבא לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ונתנת
לפיך. ודוקא דאמר לה הכי מרי לשיני אכל אמר אין לבעלך רשות בהן בלמוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דאמר די אשה כד בעלה כדמוקי
לה בגמרא. וכי מימא אם כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת ונתנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד
שתתן אותם למתן פיה הכי בנותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת ונתנת לפיך אלא כי אמר לה אלא מה
שאת מתקשה ויכואו בו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין בשותף לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא
הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד: ג' לא שנו אלא דאמר לה מה שאת ונתנת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דאמר לה תרמי על מנת
שאין לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ושאת ונתנת לפיך כפי האי גוונא בלמוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה ששרטי עשי לא מהני

אמר רבא הבא מעניניה דקרא והבא מעניניה
דקרא ר' יהודה סבר גבי רוצה כתיב יואשך
יבא את רעהו ביער כל דבר מיעל ליער
וסומא נמי בר מיעל ליער הוא ואי אמרת
בלא ראות לרבות את הסומא פירט נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות פרט לסומא
רבי מאיר סבר כתיב בבלי דעת כל דבר
מידע וסומא לאו בר מידע הוא ואי אמרת
בלא ראות פרט לסומא מבלי דעת נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות לרבות את
הסומא: ב' ר' המודיר הנאה (א) בחתנו
והוא רוצה לתת לבתו מעות אומר לה הרי
המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא
יהא לבעלך רשות בהן אלא מה שאת
נושאת ונתנת בפיך: ג' אמר רב לא שנו
אלא דאמר לה מה שאת נושאת ונתנת
בפיך אבל אמר מה שתרצי עשי קנה יתהון
בעל ושמואל אומר אפילו אמר מה שתרצי
עשי לא קנה יתהון בעל מתקוף לה רבי זירא
כמאן

מענינה דקרא. לעולם לית
ידעיה ושאינה הכא גבי סומא שהרג בשוגג דרביה קרא בלא ראות
פרט לקומא דמשמע שאינו רואה כחן אלא רואה במקום אחר:
וטומא לאו בר מידע הוא. שאינו יכול לידע ולכוין מקום חבירו
ממש ואי אמרת בלא ראות פרט לקומא מבלי דעת נפקא ליה
הילכך הוה ליה מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות. והך סוגיא
מיחלפא התם בפרק אלו הן הגולין: ב' ר' המודיר הנאה מחסו
והוא רואה לתת מעות לבתו. הא דתני מעות משום דלי יביד לה
מוזנות אין נזיר לומר לה כלום לפי שאין לבעל זכיה בהן והיינו
דמתן בפרק אין בין המודר (לע"ד דף ט"ז). וזו את אשמו ולא הלכיהו
לומר ובלבד שלא יבא לבעלך רשות בהן משום דכיון דאיהו זנה
במקום הבעל לית ליה לבעל שום זכות בנותן מוזנות שהרי אפי' נתן

לה הבעל מוזנות הקאובין לה וזמנא והומירה אין לו לבעל בנות מותר כלום וכדאמר בפרק מי שאלמר הריני נזיר (גו"ר דף כד): *בדקמלה
מעיסקה כל שכן בזונה אחר שאין לו לבעל שום זכות בנות המוזנות הקאובין לה משום הכי חני והוא רואה לתת לבתו מעות שהיו מזויין
להוציא אותן בחפזיה וכו' ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא בפ' חוקת הבתים (א) דאמרין התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא
זה הנה מהחמי שהדירו הנאה לפיכך נזיר שיאמר לה הכי המעות האלו נתונים לך במתנה ובלבד שלא יבא לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ונתנת
לפיך. ודוקא דאמר לה הכי מרי לשיני אכל אמר אין לבעלך רשות בהן בלמוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דאמר די אשה כד בעלה כדמוקי
לה בגמרא. וכי מימא אם כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת ונתנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד
שתתן אותם למתן פיה הכי בנותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת ונתנת לפיך אלא כי אמר לה אלא מה
שאת מתקשה ויכואו בו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין בשותף לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא
הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד: ג' לא שנו אלא דאמר לה מה שאת ונתנת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דאמר לה תרמי על מנת
שאין לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ושאת ונתנת לפיך כפי האי גוונא בלמוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה ששרטי עשי לא מהני

אמר רבא הבא מעניניה דקרא והבא מעניניה
דקרא ר' יהודה סבר גבי רוצה כתיב יואשך
יבא את רעהו ביער כל דבר מיעל ליער
וסומא נמי בר מיעל ליער הוא ואי אמרת
בלא ראות לרבות את הסומא פירט נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות פרט לסומא
רבי מאיר סבר כתיב בבלי דעת כל דבר
מידע וסומא לאו בר מידע הוא ואי אמרת
בלא ראות פרט לסומא מבלי דעת נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות לרבות את
הסומא: ב' ר' המודיר הנאה (א) בחתנו
והוא רוצה לתת לבתו מעות אומר לה הרי
המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא
יהא לבעלך רשות בהן אלא מה שאת
נושאת ונתנת בפיך: ג' אמר רב לא שנו
אלא דאמר לה מה שאת נושאת ונתנת
בפיך אבל אמר מה שתרצי עשי קנה יתהון
בעל ושמואל אומר אפילו אמר מה שתרצי
עשי לא קנה יתהון בעל מתקוף לה רבי זירא
כמאן

מענינה דקרא. לעולם לית
ידעיה ושאינה הכא גבי סומא שהרג בשוגג דרביה קרא בלא ראות
פרט לקומא דמשמע שאינו רואה כחן אלא רואה במקום אחר:
וטומא לאו בר מידע הוא. שאינו יכול לידע ולכוין מקום חבירו
ממש ואי אמרת בלא ראות פרט לקומא מבלי דעת נפקא ליה
הילכך הוה ליה מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות. והך סוגיא
מיחלפא התם בפרק אלו הן הגולין: ב' ר' המודיר הנאה מחסו
והוא רואה לתת מעות לבתו. הא דתני מעות משום דלי יביד לה
מוזנות אין נזיר לומר לה כלום לפי שאין לבעל זכיה בהן והיינו
דמתן בפרק אין בין המודר (לע"ד דף ט"ז). וזו את אשמו ולא הלכיהו
לומר ובלבד שלא יבא לבעלך רשות בהן משום דכיון דאיהו זנה
במקום הבעל לית ליה לבעל שום זכות בנותן מוזנות שהרי אפי' נתן

לה הבעל מוזנות הקאובין לה וזמנא והומירה אין לו לבעל בנות מותר כלום וכדאמר בפרק מי שאלמר הריני נזיר (גו"ר דף כד): *בדקמלה
מעיסקה כל שכן בזונה אחר שאין לו לבעל שום זכות בנות המוזנות הקאובין לה משום הכי חני והוא רואה לתת לבתו מעות שהיו מזויין
להוציא אותן בחפזיה וכו' ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא בפ' חוקת הבתים (א) דאמרין התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא
זה הנה מהחמי שהדירו הנאה לפיכך נזיר שיאמר לה הכי המעות האלו נתונים לך במתנה ובלבד שלא יבא לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ונתנת
לפיך. ודוקא דאמר לה הכי מרי לשיני אכל אמר אין לבעלך רשות בהן בלמוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דאמר די אשה כד בעלה כדמוקי
לה בגמרא. וכי מימא אם כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת ונתנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד
שתתן אותם למתן פיה הכי בנותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת ונתנת לפיך אלא כי אמר לה אלא מה
שאת מתקשה ויכואו בו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין בשותף לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא
הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד: ג' לא שנו אלא דאמר לה מה שאת ונתנת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דאמר לה תרמי על מנת
שאין לבעלך רשות בהן אלא מה שאת ושאת ונתנת לפיך כפי האי גוונא בלמוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה ששרטי עשי לא מהני

טפי
הלכן גבי נזיר נמי אית בה משפטיה דקרא וכו' שאל דע שם מפרין לא היי קום אלל טיפא פיון שיער שם מפרין אפי' שאל דע שיהא נזיר מכל מקום היה לו להפיר ומה שמכח בספרים והכא מעניניה דקרא
רבי מאיר פירט כיום שמשע כי גרסא שאינה לרביה היא: סיג' המודר הנאה פוזרו בו. הרי מעות הללו נתונים לך במתנה ואפי' שחתנו ונהיה מתן שון את אשתי התן לעיל וכן את אשתי: ובלבד שיא ירא
לבעלך רשות בהן. הא לאו הכי אסור אפי' שמתן לאשתי ולעיל דמתן נתיב מתנה לאחר מותר המודר ליכנס ממנו שאפי' הכא שהבעל זוכה בפירות המתנה שמתן לאשתי הוא כאלו נתן לעל: ג' לא שנו אלא
דאמר לה מה שאת נושאת ונתנת לפיך. הרי פירש מה שאמר במתלה המשות הללו נתונין לך במתנה דלא היי מתנה לכל דבר אלא לתת שפירס הילכך אהני נמי מה שאמר ע"מ שאין לבעלך רשות בהן: אב"א אמר
לה מה שתרצי עשי. כיון דהויא מתנה לכל דבר קני יתהון בעל וכו' לא אשתי מה שאמר ע"מ שאין לבעלך רשות בהן: